

EXPUNERE DE MOTIVE

Titlul proiectului actului normativ

Constatarea din oficiu a prescripției și protecția debitorilor împotriva executărilor abuzive

Executarea silită este un mecanism legitim într-un stat de drept, dar în România actuală produce abuzuri grave. Deși Codul civil și Codul de procedură civilă stabilesc termene clare de prescripție (3 ani pentru creanțe de drept privat, 10 ani pentru hotărâri judecătorești, 5 ani pentru creanțe fiscale), în practică datorii de 10-15 ani continuă să fie executate.

Problemele majore identificate sunt:

- Instanțele nu verifică prescripția din oficiu;
- Debitorul are doar 15 zile să conteste executarea, termen nerealist pentru cetățenii simpli;
- Comunicarea actelor este fictivă, prin depuneri la poștă sau afișări, fără dovada reală a luării la cunoștință;
- Recuperatorii cumpără creanțe prescrise și pornesc executări abuzive;
- Notificările simple sunt folosite abuziv ca „întreruperi” ale prescripției.

Obiectivele proiectului

Prezenta lege se aplică executărilor silite împotriva persoanelor fizice și nu afectează procedurile fiscale sau comerciale aplicabile persoanelor juridice.

1. Instanța și executorul vor verifica din oficiu prescripția.
2. Prescripția devine nulitate absolută, invocabilă oricând.
3. Comunicarea actelor devine efectivă: confirmare de primire, refuz consemnat de poștă, două încercări, apoi afișare.
4. Prescripția se întrerupe doar prin recunoașterea scrisă a datoriei sau prin acte judiciare reale. Notificările unilaterale nu mai întrerup termenul.
5. Creanțele prescrise nu mai pot fi executate după cesiune.
6. Executările în curs beneficiază procedural de invocarea prescripției, chiar dacă termenul de 15 zile a expirat.
7. Legea se completează cu Codul civil și introduce posibilitatea de comunicare electronică certificată.

Clarificări

- Retroactivitate: Legea nu modifică termenele de prescripție existente și nu produce efecte retroactive. Aplicarea în executările aflate deja pe rol este o normă procedurală, admisă de jurisprudența Curții Constituționale, care nu afectează fondul raporturilor juridice născute anterior.
- Aplicarea prevederilor art. 6 asupra procedurilor de executare în curs are caracter exclusiv procedural și nu produce efecte retroactive asupra raporturilor juridice născute anterior. Scopul este asigurarea securității raporturilor juridice și aplicarea unitară a termenelor de prescripție prevăzute de lege, în acord cu jurisprudența Curții Constituționale (Deciziile nr. 67/2015, nr. 297/2018, nr. 711/2020).
- Comunicarea actelor: Reglementarea comunicării efective a actelor (confirmare, refuz consemnat, două încercări, apoi afișare) nu îngreunează procedura, ci asigură echilibrul între celeritatea executării și dreptul debitorului la apărare, conform standardelor europene.
- Întreruperea prescripției: Transmiterea de notificări unilaterale nu poate întrerupe prescripția, întrucât nu constituie acte judiciare. Reglementarea propusă este în acord cu practica europeană (Franța, Germania), unde doar recunoașterea expresă a datoriei sau actele judiciare reale întrerup termenul.
- Cesiunea de creanțe: Se interzice doar executarea silită a creanțelor prescrise, nu și tranzacționarea lor ca drepturi contractuale. Astfel, libertatea contractuală nu este restrânsă, ci doar adusă în acord cu efectele prescripției extinctive prevăzute deja de Codul civil.
- Creanțele bugetare: Proiectul nu modifică termenele de prescripție fiscală (5 ani, respectiv 10 ani), ci doar întărește aplicarea lor prin verificarea din oficiu, consolidând securitatea juridică și respectarea legislației fiscale în vigoare.
- Instanțele de judecată: Verificarea prescripției din oficiu nu încarcă instanțele, ci le degreuează: verificarea se face simplu, pe baza datei titlului, fiind mult mai puțin consumatoare de timp decât soluționarea contestațiilor la executare.

Constituționalitate și practici europene

- Constituția (art. 1 alin. 5, art. 21, art. 44) și CEDO (art. 6, Protocolul 1 art. 1) impun securitatea juridică și echilibrul între creditori și debitori.
- CCR a recunoscut constant că termenele de prescripție sunt garanții ale stabilității juridice și că normele procedurale pot fi aplicate imediat și asupra proceselor în curs.
- Franța (2 ani), Germania (3 ani), Marea Britanie (6 ani), Spania (mecanismul „dación en pago”) au reglementări similare sau mai stricte.

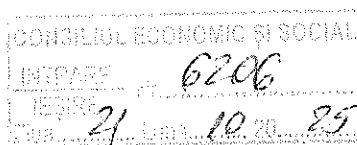
Concluzie

Această lege nu șterge datoriile, ci doar oprește executările abuzive pentru creanțe prescrise. Este o măsură socială, europeană și constituțională, care protejează cetățenii, întărește justiția și aliniază România la standardele europene.

Adoptarea rapidă a acestei legi va pune capăt practicilor abuzive care afectează cetățenii și va reduce volumul litigiilor inutile din instanțe, contribuind la degrevarea sistemului judiciar.

Inițiator:

Deputat Lucian-Nicolae ANDRUȘCĂ

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

CAMERA DEPUTAȚILOR

LEGE

Constatarea din oficiu a prescripției și protecția debitorilor împotriva executărilor abuzive

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1 – Domeniul de aplicare

- (1) Prezenta lege se aplică executărilor silite împotriva persoanelor fizice.
- (2) Prevederile legii nu se aplică creanțelor bugetare sau executărilor comerciale împotriva persoanelor juridice.
- (3) Scopul legii este protecția persoanelor fizice și întărirea securității raporturilor juridice.

Art. 2 – Verificarea din oficiu a prescripției

Instanța de executare și executorul judecătoresc sunt obligați să verifice din oficiu prescripția, care operează ca nulitate absolută și poate fi constatată oricând.

Art. 3 – Termenele de prescripție

(1) Se mențin termenele existente:

- 3 ani pentru creanțele civile,
- 5 ani pentru creanțele fiscale,
- 10 ani pentru titlurile executorii rezultate din hotărâri judecătorești.

(2) Executarea silită nu poate fi pornită sau continuată după împlinirea termenului de prescripție, cu excepția cazului în care prescripția a fost întreruptă anterior prin acte judiciare conforme legii.

Art. 4 – Întreruperea prescripției

(1) Prescripția se întrerupe numai prin:

- a) recunoașterea expresă și scrisă a datoriei de către debitor;
- b) acte judiciare prin care creditorul solicită executarea silită sau recunoașterea creanței.

(2) Notificările, somațiile sau alte acte unilaterale nu întrerup termenul de prescripție.

Art. 5 – Executarea creanțelor cesionate

(1) Creanțele a căror drept de a fi executate este prescris nu mai pot fi executate silit, indiferent de cesiuni succesive.

(2) Cesiunea nu duce la repunerea în termen a dreptului de a cere executarea silită.

Art. 6 – Executările în curs

În toate procedurile de executare silită aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei legi, instanța de executare va verifica din oficiu prescripția, indiferent de termenul de 15 zile prevăzut pentru contestație.

Art. 7 – Comunicarea actelor de executare

(1) Actele de executare se comunică debitorului prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire; în caz de refuz, poșta consemnează refuzul; după două încercări nereușite, comunicarea se consideră realizată prin afișare la sediul executorului și pe portalul instanței.

(2) Comunicarea poate fi realizată și prin mijloace electronice certificate, cu consimțământul prealabil al debitorului, exprimat în scris sau printr-un act electronic cu semnătură calificată, înainte sau cel târziu la momentul primei comunicări.

Art. 8 – Corelări cu alte acte normative

- (1) În Codul de procedură civilă, articolul 706 se completează cu obligația verificării din oficiu a prescripției.
- (2) În Codul de procedură fiscală, articolul 215 se completează cu obligația verificării din oficiu a prescripției.
- (3) Orice dispoziții contrare se abrogă.

Art. 8¹ – Modificarea Codului civil

- (1) La articolul 2517 din Codul civil, litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

> „b) prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau prin orice alt act procedural prin care creditorul solicită pe cale judiciară realizarea creanței ori executarea silită.”

- (2) Se abrogă mențiunile referitoare la notificări, somații sau alte acte unilaterale ca mijloc de întrerupere a prescripției.

- (3) După articolul 2517 se introduce un nou alineat, alin. (3), cu următorul cuprins:

> „Prescripția extinctivă operează din oficiu, iar instanța sau organul de executare silită este obligat să o verifice și să o aplice, indiferent dacă a fost invocată sau nu de părți.”

Art. 9 – Intrarea în vigoare

Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art.75 și ale art.76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
SENATULUI

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR